

آشنایی با واژه‌های حسابداری

اقلام غیر عادی (غیر مترقبه)*

نوشته: محمدرضا پژوهی

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

منظور از اقلام غیر عادی (غیر مترقبه) سود و زیان ناشی از رویدادها و وقایعی است که جزء فعالیت‌های عادی واحد تجاری محسوب نمی‌شوند. هیئت تدوین اصول حسابداری (APB) در بیانیه شماره ۳۰ اقلام غیر عادی (غیر مترقبه) را رویدادها و یا معاملاتی می‌داند که از نظر ماهیت غیر عادی بوده و از نظر وقوع و تکرار غیر مستمر و غیر قابل پیش‌بینی باشند. بنابراین رویدادها و یا معاملاتی را می‌توان غیر عادی (غیر مترقبه) تلقی نمود که دو ویژگی ماهیت غیر عادی و وقوع غیر مستمر و غیر قابل پیش‌بینی را داشته باشند.

الف - ماهیت غیر عادی.

منظور از ماهیت غیر عادی رویدادها و معاملات این است که نوع و ماهیت آن رویدادها و معاملات با فعالیت‌های عادی و معمولی مؤسسه مرتبط نباشد و بلکه بطور اتفاقی و تصادفی رخ دهند.

ب - وقوع غیر مستمر و غیر قابل پیش‌بینی.

منظور از وقوع مستمر و غیر قابل پیش‌بینی رویدادها و معاملات این است که پیش‌بینی وقوع آنها در آینده (با توجه به محیط فعالیت واحد تجاری) مقدور نباشد و

همچنین این رویدادها و معاملات مستمر نباشند. به منظور تشخیص وقایع و معاملات غیر عادی از وقایع و معاملات عادی و معمولی واحد تجاری بایستی به نوع فعالیت یا رویداد، سیاست‌های مدیریت واحد تجاری و محیطی که واحد تجاری در آن فعالیت می‌کند و همچنین قوانین و مقررات دولتی، توجه کرد.

نمونه‌هایی از اقلام غیر عادی (غیر مترقبه):

۱- سود و زیان ناشی از رویدادها و وقایع ناشی از تغییرات جوی و حوادث طبیعی در ناحیه‌ای که واحد تجاری در آن فعالیت می‌کند. مثلاً زلزله، سیل، طوفان، آتش‌سوزی در اثر رعد و برق.

۲- سود و زیان ناشی از تسلط بر مالکیت (مصادره) و یا خلع ید توسط یک کشور

خارجی

۳- سود و زیان ناشی از وضع قوانین و مقررات جدید و ملغی نمودن قوانین و

مقررات قبلی

۴- سود و زیان ناشی از زودتر از موعد مقرر سوخت شدن مطالبات واحد تجاری

۵- سود و زیان ناشی از بخشودگی مالیاتی (صرفه‌جویی مالیاتی) دوره مالی

جاری در اثر زیان دوره‌های مالی قبل

اقلام استثنایی یا غیر مستمر : Infrequent Item or Exceptional Item :

بعضی از رویدادها و یا معاملات ممکن است هر دو شرط را توأم نداشته باشند؛

اینگونه رویدادها و یا معاملات را نمی‌توان جزء رویدادها و معاملات غیر عادی (غیر

مترقبه) محسوب کرد بلکه باید سود و زیان ناشی از آنها را بعنوان اقلام استثنایی یا غیر

مستمر تلقی کرد و بصورت جداگانه در صورت‌حساب سود و زیان نشان داد.

نمونه‌هایی از اقلام استثنایی یا غیر مستمر:

۱- هزینه‌ها و زیان‌های ناشی از اعتصابات کارگری و کارمندی

۲- زیان ناشی از توقف تولید یا ارائه خدمات بر اساس تصمیم مدیریت و یا هیأت

مدیره

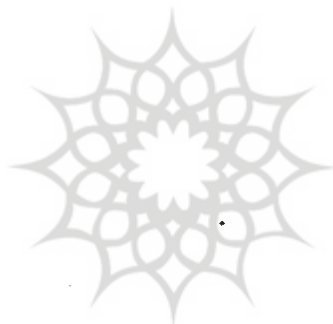
۳- هزینه نقل و انتقال کارخانه به محل دیگر.

نحوه انعکاس اقلام غیر عادی (غیر مترقبه) در صورت‌حساب سود و زیان:

xxx	سود قبل از اقلام غیر عادی (غیر مترقبه)
xxx	سود و زیان اقلام غیر عادی (غیر مترقبه)
xxx	سود قبل از کسر مالیات
xxx	مالیات بر درآمد
xxx	سود خالص

منابع و مأخذ:

- 1) Cooper, W.w & Ijiri, Yuji, *Kohler's Dictionary For Accountants*, sixth Ed, Prentice - Hall, 1983.
- 2) Welsch, Paul Newman Zlatkovich, *Intermediate Accounting*, 7th Ed, Irwin, 1986.
- 3) Albert N. Link & Charles J. Woelfel, *The Complete Executive's Encyclopedia of Accounting, Finance, Investing, Banking & Economics*, 1989, Toppan Company, PP. 268 - 269.
- 4) APB, No 30, "*Reporting the Results of Operations*," APB (1973).

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی

پرتال جامع علوم انسانی